

Tale af Medlem af Naalakkersuisut for Finanser, Maliina Abelsen

Maliina Abelsens tale ved høring om udsatte børn og deres familier i Danmark / Christiansborg – tirsdag den 25. oktober

25. oktober 2011
Postboks 1037
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Indledning

På Naalakkersuisuts vegne vil jeg takke for muligheden for at tale ved dagens høring om udsatte grønlandske børn og deres familier i Danmark. Det glæder mig meget, at så mange er mødt op til denne høring.

Der er ingen tvivl om, at det er et vigtigt emne. Et emne som også optager den grønlandske regering, Naalakkersuisut.

Det er en kendsgerning, at der er stor bevægelse vores lande imellem. Der bor ca. 6.000 danskere i Grønland, og hen ved 18.500 grønlændere i Danmark, hvis man regner til og med 3. generation. Langt de fleste af dem klarer sig godt i det danske samfund. De har arbejde og har stiftet familie eller studerer, og er aktive borgere i samfundet. Denne store gruppe bliver ikke rigtig bemærket i det danske samfund.

Men der er også en gruppe af grønlændere som ikke er tilpasset i det danske samfund. Mennesker, som er rejst fra Grønland i håb om et bedre liv. Denne gruppe bliver der lagt mærke til i by-billedet, desværre fylder det billede rigtig meget.

Der er også en gruppe af næsten helt usynlige. Som ikke gør meget væsen af sig, og som ikke banker på de sociale myndigheders døre. Men den har det ikke nødvendigvis godt. Problemer med familien bliver først opdaget meget sent. Det er i den gruppe, vi finder de sårbare grønlandske børn i Danmark, som høringen i dag handler om.

Det er naturligvis vores store ønske i Naalakkersuisut, at vores landsmænd møder en tidlig indsats i det danske system. Og at der er opmærksomhed på, at selvom grønlændere i Danmark er danske statsborgere, så er der mange forhold, der taler for en særlig vedvarende indsats i forhold til udsatte grønlændere i Danmark, ikke mindst i forhold til børnene i disse familier.

Vi har i Grønland et sagn om en dreng, Kaassassuk, som bliver forældreløs. Han bliver udstødt fra fællesskabet, og han bliver udsat for mange ubehagelige oplevelser i sin opvækst. Han blev mobbet, nedværdiget, sov ude blandt hundene, og når han enkelte gange blev inviteret indenfor, fik han sejt hvalrosskind at spise.

Sådan gik der lang tid, og Kaassassuk var meget ked af det. Han klagede sin nød, og hans bedstemor opfordrede ham til at gå ud i fjeldet og søge Kraftens Herre. På en af sine lange vandringer mødte Kaassassuk en hjælpeånd, en kæmpe.

Hjælpeånden hjalp Kaassassuk til at blive fysisk stærk ved at flytte store sten, og hjælpeånden viklede Kaassassuk ind i sin hale og slyngede Kaassassuk langt væk, indtil der ikke faldt mere legetøj ud af Kaassassuk. Hjælpeånden sagde, at det var legetøjet, der gjorde, at han ikke kunne blive stor, men når der ikke faldt mere legetøj fra ham, ville Kaassassuk blive store og stærk.

Ifølge sagnet bliver Kaassassuk stor og stærk, og han er i Grønland blevet et symbol på, at selvom man er alene, så kan man, for at opnå det man vil, komme til at have brug for nogle hjælpeånder, som kan støtte og vejlede. I overført betydning og med udgangspunkt i dagens tema kan disse hjælpeånder være socialrådgivere, pædagoger og lærere.

Grønlands udfordringer

Da Naalakkersuisut tiltrådte i 2009 stod det klart, at vi står over for store økonomiske og sociale udfordringer. Indkomstforskellene er markante, mange har lave indkomster, og der eksisterer sociale problemer, der ikke skaber gode opvækstbetingelser for børn. Alt for få får en kompetencegivende uddannelse. Det hæmmer vores produktivitet og indkomstdannelse, hvilket medfører, at mange har en løs tilknytning til arbejdsmarkedet og lave indkomster.

Vi har desuden et solidt uddannelsesmæssigt efterslæb inden for faggrupper, som beskæftiger sig med børn og unge.

Det er en udfordrende opgave for Grønland. Vi opererer ud fra den økonomiske og faglige realitet, vi befinder os i. Vi kan ikke tilbyde de samme økonomiske ydelser og den samme service, som man kan i Danmark. Det siger sig selv, at vi må tage udgangspunkt i vores egen virkelighed og vores egen formåen. Men vi har en forpligtigelse til at gøre det bedste for vores børn og vores børnefamilier.

Naalakkersuisut nedsatte derfor en Skatte- og Velfærdskommission, som fik til opgave at komme med forslag til løsning af de sociale og økonomiske udfordringer, som Grønland står over for. Opfølgning af skatte- og velfærdskommissionens anbefalinger er placeret under Departementet for Finanser, hvorfor jeg deltager i dag. Kommissionen afleverede i foråret en omfattende betænkning med grundige analyser af problemerne og forslag til løsninger, som hænger sammen. Dette har givet os et godt fundament til at træffe beslutninger om indretningen af fremtidens Grønland. Beslutninger der forhåbentlig også har den konsekvens, at flere i Grønland får den sociale hjælp, de eftersøger, og ikke oplever at skulle søge hjælpen i Danmark. I Grønland er det vores ansvar at have fokus på fænomenet "sociale flygtninge", altså grønlandere, der søger til Danmark i håb om et bedre liv.

Kommissionens betænkning bekræfter, at der ikke findes enkle og nemme løsninger på vores udfordringer. Betænkningen understreger, at status quo ikke er en mulighed. Der bliver brug for en række initiativer og reformer, som hver for sig kan bidrage til et

bedre grundlag for at opretholde og styrke velfærdssamfundet. Jeg kan anbefale alle at bruge Skatte- og Velfærdskommissionens betænkning. Den kan downloades på www.nanoq.gl.

For børn og unge anbefales en forstærket indsats over en bred kam, særlig vægt må lægges på en tidlig indsats.

Naalakkersuisut har på igangværende efterårssamling fremlagt en børne- og ungdomsstrategi, hvor tidlig indsats er det overordnede princip.

Tidlig indsats, tværfaglighed, udvikling og uddannelse samt vidensopbygning er fokusområder i strategien.

Strategien skal konkretiseres i et samarbejde på tværs af sektorer. I mange tilfælde har kommunerne helt eller delvist ansvaret – og dermed beslutningskompetencen – for de enkelte indsatser. I andre tilfælde er det Selvstyret. Dette stiller krav til et fokuseret samarbejde mellem Selvstyret og kommunerne for at sikre, at ressourcerne anvendes bedst muligt.

Børne- og ungestrategien fokuserer på en tidlig indsats, der starter allerede før fødslen. Ligesom misbrugsbehandlingen skal styrkes og målrettes samt børns læring og udvikling skal sikres.

I de sidste par år har vi øget bevillingerne til den tidlige indsats. Konkret har Naalakkersuisut sammen med kommunerne afsat i alt 45 mio. kr. mere. For at sætte det i relief kan jeg oplyse, at det svarer til 4,5 mia. kr. i Danmark.

Med børne- og ungestrategien har vi nu en langsigtet køreplan for, hvordan vi prioriterer og implementerer nye initiativer på børn – og ungeområdet i samspil med fx social-, skole- og sundhedsområdet.

Vi mener, at en tidlig indsats giver de bedste resultater. Vi skal tænke på, at i det øjeblik hvor et barn kommer til verden, er det ikke kun et barn som bliver født, der bliver også skabt en mor og far, der må være bevidste om den rolle, de nu er i.

Naalakkersuisut har derfor prioriteret at styrke tidlig indsats for gravide familier, fordi indsatsen effektivt forebygger omsorgssvigt. På den måde er børne- og ungdomsstrategien en samlet køreplan for, hvordan vi sammen med kommunerne supplerer de eksisterende indsatser på børne- og familieområdet.

Naalakkersuisut vil fortsætte med at investere ressourcer i børn, unge og familier mange år ud i fremtiden og sikre, at vores indsatser baserer sig på den bedst mulige viden og kompetence. Derfor har vi også opprioriteret uddannelserne inden for de faggrupper, som beskæftiger sig med børn og unge.

På baggrund af Skatte- og Velfærdskommissionens analyser og anviste løsningsmuligheder skal vi nu have de overordnede politiske diskussioner i Inatsisartut/Landstinget om, hvor vi skal sætte ind og i hvilken rækkefølge. Dernæst skal de lovforberedende arbejder og de konkrete indsatser planlægges og sættes i gang.

Kommunerne og interesseorganisationer skal involveres, og Inatsisartut skal behandle forslagene.

Fundamentet for fremtidens velfærdssamfund i Grønland bliver ikke skabt på et eller to år. Der bliver brug for en vedholdende indsats gennem en lang årrække. Der skal tænkes i nye baner og gamle mønstre og vanetænkning skal nedbrydes.

Men selvom vi får skabt bedre sociale forhold i Grønland, vil der også i fremtiden være sårbare grønlandere, der søger til Danmark. De grønlandere har brug for en særlig indsats. Og den indsats består blandt andet i, at Grønland og Danmark samarbejder om denne gruppe, så ingen børn og deres familier bliver tabt i systemet mellem flytninger. Kontakt og samarbejde mellem kommuner og myndigheder på tværs af Grønland og Danmark er nødvendigt. Og ikke mindst oplysning, dette både fra de grønlandske og danske myndigheder. I Grønland tror jeg også det handler om at informere om, hvor svært det kan være at flytte til Danmark, og dette alene ikke løser ens problemer. I Danmark handler det om information om, hvor man henvender sig for at få hjælp og opøgende arbejde i forhold til de udsatte familier og forståelse af, at der ofte eksisterer store kulturelle forskelle og sproglige barriere i forhold til at være grønlander i Danmark – også selvom vi er danske statsborgere.

Afslutningsvis vil jeg trods alt erindre om, at der også er mange grønlandske børn i Danmark som stortrives, og benytte lejligheden til at takke for den indsats, der eksisterer i forhold til dem, der oplever problemer.

Vi skal som Kaassassuk prøve os og blive stærke, vi skal udvikle os og finde vores styrke. Det politiske system og vores fagpersoner skal være hjælpeånden – altså skabe rammerne for at det enkelte menneske kan udvikle sig og vokse. Men vi er nødt til at gøre det sammen, og vi må indstille os på, at det tager tid. Men så længe vi har målet for øje, nemlig at børn og unge skal blive stærke, så er jeg sikker på, at det nok skal lykkes.

Qujanaq